

морфології галісійської мови», випущеними Королівською академією галісійської мови в 1970 р.

Список використаних джерел:

1. Планас Х., Х. Рифа, Ж. Сала. Управление образованием в Испании в переходный период // Белая книга российского образования. – Ч. 2 – М.: МЭСИ, 2000. – С. 18–32.
2. Decreto de 30 de mayo de 1975, № 1433. – Madrid: Boletín Oficial del Estado de 1 de julio de 1975. № 156. – P. 14249–14250.
1. 3. Decreto de 31 octubre de 1975, № 2929. – Madrid: Boletín Oficial del Estado de 15 de noviembre de 1975. № 274. – 23877 р.
3. Испания. Конституция и законодательные акты. – М.: Прогресс, 1982. – С. 30–38.
4. Ley orgánica de Estatuto de Autonomía para Galicia de 6 de abril de 1981. № 1. – Madrid: Boletín Oficial del Estado de 28 de abril de 1981. № 101. – P. 8997–9003.

Никифоров А.М.

*кандидат педагогічних наук, старший викладач,
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка*

НАУКОВА СПАДЩИНА НИКАНОРА ОНАЦЬКОГО В КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Розвиток сучасної освіти неможливий без осмислення історичного досвіду, без вивчення поглядів та просвітніх ідей педагогів-попередників, кращі з яких покликані розширити й доповнити зміст сучасної науки. Одним із видатних педагогів-просвітників Слобожанщини, який залишив вагомий науковий доробок, є Никанор Харитонович Онацький (1874-1937 рр.). Сучасні науковці С. Побожій, Ю. Ступак, Л. Сапухіна, Л. Федевич, Н. Ханко, Г. Яловий аналізують окремі аспекти культурно-просвітницької діяльності та красноріччя розвідок Н. Онацького. Проте, тема впровадження наукових розвідок Никанора Онацького у вдосконалення національної освіти до цього часу не знайшла гідної уваги науковців. Саме тому актуальним є ґрунтовний аналіз наукових етнографічних праць Н. Онацького з метою визначення перспектив їх використання в сучасній теорії й практиці мистецької освіти.

Варто зауважити, що на кінець 20-х – початок 30-х років ХХ століття Никанор Харитонович опублікував багато наукових розвідок історичного, краєзнавчого, мистецтвознавчого напрямку. Цей доробок став результатом пошукової роботи митця, дослідження етнографічних матеріалів, знайдених самим науковцем в експедиціях по Слобожанщині. Вчений класифікував і описав етнографічний матеріал за видами мистецтва: «Українські вишивки», «Українські килими», «Старе українське скло», «Межигірські фаянсові вироби». Вищезначені публікації датовані 1922 роком. Науковець Л. Федевич в статті «Килими України» (2001) наголошує, що саме Н. Онацький перший вказав на унікальність та цінність колекції сумських килимів у своїх публікаціях 20-х років ХХ століття, яку він датував кінцем ХVІІ – початком ХІХ століття [4, с. 129].

Низка наукових праць Н. Онацького 1931 року – «Старовинні кахлі Сумщини», «Українська порцеляна», «Межигірський фаянс» є унікальними розвідками про становлення та побутування керамічного ремесла на Слобожанщині. Зокрема, про розвиток виробництва кахлів у регіоні розповідає праця «Старовинні кахлі Сумщини», де автор визначив і орнаменти кахлів, і описав обладнання випалювальних печей, і подав генезис кахельних малюнків. Розвідка «Українська порцеляна» висвітлює роботу фабрики в селі Волокитине на Глухівщині (нині Путивльський район) власника А. Міклашевського. У цих дослідженнях Н. Онацький описав порцеляну й інших фабрик, зокрема, містечок Корець та Городниці на Волині. У розвідці «Межигірський фаянс» знаходимо і роки роботи фабрики, і прізвища власників, майстрів та художників, крім цього, автором подані зразки їхніх виробів. Л. Федевич у своїх публікаціях вказує на важливість розвідок Н. Онацького для подальших наукових досліджень, а також, називає його першим популяризатором фарфору А. Міклашевського [3, с. 120].

На основі власних досліджень та вивчення музейних колекцій Н. Онацький пише розвідку «Українське гутницьке скло» (1931) про особливості скляного виробництва на Слобідських землях. У своїх наукових працях, відзначають дослідники, просвітник перш за все переймався питанням підвищення культурного й освітнього рівня народу, для чого вважав необхідним вивчати свій рідний край. Цій же меті підпорядковані етнографічні розвідки педагога: «Знахідка старовинних кахлів на Харківщині» (1926), «Знахідка старовинних кахель у Краснополлі» (1927).

Відділ рукописних фондів інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Рильського АН України зберігає рукопис Н. Онацького «Відомості про Сумський музей». За даними, які наводить автор в рукописі, дізнаємося, що з 10279 музейних предметів 3333, або майже третина, мали історичний характер: археологічні та

історичні речі (2170), старовинна зброя (58), матеріали з історії цукроваріння (373) тощо [1]. Науковець Л. Сапухіна в роботі «З історії Сумського краєзнавчого музею» зазначає, що предмети таких груп як «Килими, вишиванки, тканини» (тут були старшинські килими, козацькі пояси, одяг), «Художні меблі», «Художнє скло» (серед останнього було чимало гутного), «Порцеляна, фаянс, посуд» та інших можуть вважатись експонатами як для художнього, так і для краєзнавчого напрямків, тож відсоток експонатів історико-краєзнавчого характеру був доволі значним [2, с. 13].

Аналіз наукового доробку митця дає нам підстави зробити висновки, про те, що вказані наукові праці Никанора Харитоновича Онацького можуть стати підґрунтям лекційних курсів, які розкривають зміст навчальних мистецьких дисциплін тісно пов'язаних з мистецтвознавством, краєзнавством, етнографією. На нашу думку, краєзнавчі розвідки Н. Онацького є вагомим здобутком української культури, а їх елементи мають вагомі підстави для використання у вдосконаленні вітчизняної художньої освіти. Праці Никанора Харитоновича Онацького свідчать не тільки про актуальність та історичну значущість доробку митця, а й переконують у необхідності використання його досвіду, як в теорії мистецької педагогіки, так і застосування на практиці навчання образотворчого мистецтва, як в загальноосвітніх сучасних закладах України, так і в професійних художніх.

Список використаних джерел:

1. Онацький Н. Х. Відомості про Сумський музей [Рукопис] : 1927 р. // Відділ рукописних фондів інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Рильського АН України. – Ф, 13-5, од. зб. 359, Арк. 2-5.
2. Сапухіна Л. П. З історії Сумського обласного краєзнавчого музею // Суми, 2005. – 170 с.
3. Федевич Л. К. Волокитинська порцелянова мануфактура як садибне виробництво // Суми, 2001. – С. 120-124.
4. Федевич Л. К. Килими України // Суми, 2001. – С. 129-133.